

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ

макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжъау
къыдэкы

№ 63 (22992)

2024-рэ ильес

ГЪУБДЖ

МЭЛЫЛЬФЭГЬУМ и 9

ОСЭ ГЭЭНЭФАГЬЭ ИИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGOICE.RU

тихытыу нэклубгохэр

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Къоджэ псэуплэхэм зызрахъокъы

Къоджэ псэуплэхэм йэры-
фэгъу щылакъэр ашыгъэпсы-
гъэним фэшл республикэм
щызэшшахырэр макъеп. Гъо-
бэкъое къоджэ псэуплэхэм хэ-
хъоныгъэу ышыгъэхэр «Адыгэ
макъэм» нэрыльэгъу кысфэ-
хъугъ.

Мы псэолъакъехэм язытет
къоджэ псэуплэхэм иофышэхэм,
нахыжъеу дэсхэм зэрафэ-
льэклэу анаэ атырагъэты. Зэ-
хамыкүтэнхэу, уасе афашынэу,
афэсакынхэу къелэеджакъохэм,
ныбжыкъехэм арапо.

Къоджэ псэуплэхэм ипащэ икы-
тээ ильесым ашэгъяло шылэнэу
зигугуу кыышыгъэхэм ашыщ
Хэгъэгу зэошхом хэкъодагъэхэм
ясаугэтийн Гъобэкъуа дэтым
къызэлъиубытыре шъолтырым
асфальт зэрэтияральхагъэр,
къэхалъеу чылэгум итыр, къу-
тырые Шевченкэм футбол еш-
аплэу дэтыр къызэрашыхьа-
гъэр.

Гъогуухэм язытети мэхъанэ
зилэ иофигъохэм ашыщ. Гъогу
шхъялхэу псэуплэхэм ахырлы-
кыхъэрэр «Адыгэявтодорым»
зэрэхгээхэм къыхэклэу аш-
къызэтыргъэпсыхъэх. Адрэ-
хэм язытет гъэтэрэзгээнир
муниципальне образованихэм
яшшээрэй.

— Гъобэкъуа иурамхэу
Лениним, Хъахъуратэм ацэхэр
зыхыхэрэм километри 4, 5-рэ
хъурэ ыкы къутырэу Шевченкэм
иурамэу Лениним ыцэ зыхыр-
эм километрэ 1,5-рэ хъурэ
льээрсыкло гъогуухэр щашыгъэх
ыкы къызэлаягъэнэфыгъэх. Чылэ
къоцым дэт урамхэм зэхэубы-
тагъяу ягугуу къэлшымэ, язы-
тет дээл, мыжъор атеткъуаагъ.
Ом изытет ельтигъяу машэхэр
зафэхъухэклэ, грейдер артэ-
гъяко. Узымыгъэрэзенэу щытыр
икъоу къызэрэмынэфыхъэрэр

(Икъоу я 2-рэ нэклуб. ит).

Шъугу къэдгъэкъыжын,
Адыгэим щыпсэухэрэм ящыла-
къе нахыши шыгъэним пae
къудажхэм ясоциальнэ инфра-
структурэх хэхъоныгъэ ышынным-
къе, къоджэдэсхэмкъе мэхъа-
ншхо зилэ проектхэр пхыры-
щыгъэнхэмкъе республикэм и
Лышихъе пшъэрилхэр къы-
гъэнэфагъэх. Ахэр зэшхыгъэх
хъунхэм фэлорышэрэ програм-
мэхэр тишольтыр етлупшыгъэх
щыпхыраащих. Аш ишхыат мы
аужырэ ильесхэм Гъобэкъуа
зэхъокъыныгъэу фэхъуягъэр.

Иофхэм язытет, тапекъе гухэ-
лышлоу зыдашыгъэр къедгъэто-
тагъэх муниципальне образова-
ниу «Гъобэкъое къоджэ псэу-
плэр» зыфилорэм ипащэу Тхъар-
къохъо Азмэт. Мыр а лэнат-
тээм зытухъагъэр ильеситу нах
хъугъэп, ау Иофхэм хэшыкъи
афыримызэу щытгъэп, мы ад-
министрацием чыгум игъеф-
дэнкъе иотдел үутыгъ.

Аш къызэриуагъэмкъе, муни-

ципальнэ образованием Гъобэ-
къуае нэмийкъеу джыри къутыр-
хэу Шевченкэр, Петровыр ыкы
Чабановыр къихеуятых.

— Къоджэ псэуплэхэм зэхэт-
хэм щылакъешу ашыгъэпсынр
тилшээрэль шхъялхэм ашыщ,
ары Лышихъем къытфигъэнэ-
фагъэр. Ашкъе программэ зэфэ-
шхъялхэм тахэлажэ. Шъолтыр
программэу «Ирэфэгъу щыл-
акъешу гъэпсыгъэнэр» зыфи-
лорэм иштуагъэклэ Гъобэкъое
культурэм и Унэ пачынатэу
парк цыкыу щыдгъэпсыгъ. Аш
сомэ миллиони 6,3-м ехуу пэ-
лхъагъ. Мыш плиткэ зытедзэгъэ
льээрсыкло гъогу пхырэклэ, къэлэ-
цыку джэгуплэ щыгъэуцугъ,
чыгхэр къегъэтысэклыгъэх,
тысылхэр дэтых, чылпэр къа-
гъэнэфы, — хильзунэфыкъыгъ
Тхъаркъохъо Азмэт.

Тигущыгъэтуу къызэрэхигъэ-
щыгъэмкъе, мыш фэдэ парк
Петровми щызэтырагъэпсы-
хъагъ, джы аш фэдэ къутырэу

Шевченкэм дагъэуцоным ыуух
итых.

Гъобэкъуае хэхъоныгъэу
ышыгъэхэм ашыщ физкульту-
рэмрэ псауныгъэм игъэптиэнрэ
атеъэпсыхъэгъэ парк цыкыу
еджаплэ ыбгүүкэ щашыгъэр.
Бюджет зэфэшхъяфхэм къа-
рыкыгъэ сомэ миллион 23,2-м
ехуу псэуальям тэфагъ. Спорт
джэгуплакъеу ашыгъэм физкуль-
турэмрэ спортырэм апълын-
хэмкъе ящыкъагъэр зээлэ ныб-
жыкъехэм щаъоты ыкы цыф
къуаплэ зэрэхууяа гүүшээтиу
тызфэхъуягъэхэм къыха гъэшы.

(Къыкъэлъыкъорэ номерыр мэллийфэгъум и 12-м къыдэкъыт).

Зекъоным
зиушъомбгъущт

Урысые Федерацием и
Президентэу Владимир
Путиним и Джэспальэ
Урысыем хэгъэгу клоц
зекъоным илъэныкъо
шъхъаIэхэм хэхъоны-
гъэу ашын фаем епхы-
гъэ Iофыгъохэр къычи-
гъэнэфагъэх.

Адыгэимкъе зекъо къакло-
хэрэм япчыаа фэдиту хъа-
зыркъе нахыбэ шыгъэным-
къе гуялпээ щылэхэр зэпхы-
гъэхэр экокурортэу «Лэгъо-
накъе» игъэпсын ары. Аш
нэмийкъеу джыри зы проек-
тишшо гъэцэктэгъе хъушт —
Джэгокло гъэхъунэм пшъэри-
льбэ зэшозыхъущт зекъо-ре-
крационнэ парк щаъпсыщт.

АР-м иминистрэхэм я Ка-
бинет изэхэсигъю Къумпыл
Мурат лъэпкъе проектэу «Зекъонымрэ хъакъе пэгъокы-
нымрэ» тишъольтыр зэрэхэ-
лэжэштимкъе пшъэрилхэр
къышигъяауцугъэх. Аш амал
къытыщт зекъонымкъе инфра-
структурэм зырагъэуцомб-
гъунэу ыкы номер пчыагъэр
нахыбэ ашынэу. Гүүшээ
пае, 2024-рэ ильесым Мые-
къөлэ районымкъе зекъохэр
нахыбэу къызэкъолэрэ чы-
пэхэм адэжэ номери 122-рэ
къитэджэшт. Джащ фэдэу
хъакъещи 3-мэ номер 380-рэ
ялэу шыгъэнымкъе ыкы зэ-
тэгъэпсыхъэгъэнхэмкъе япро-
ектхэр игъоу альэгъуяа.
Ахэм ашыщих жъогъуи 5
хъурэ хъакъещхэр зэтэгъэпсы-
хъэгъэнхэр, жъогъуи 4 хъурэ
гъэлэсэфыгъэ комплексийн ыкы
жъогъуи 4 хъурэ къэлэ къы-
бым щытыщт хъакъещыр шы-
гъэнхэр. Зекъоным хэхъоны-
гъэе егъэшыгъэнэм ипро-
граммэ къыдыхэлъятаа гъэу
Джэдже районымкъе псэуплэу
Гончаркэм дендрологич-
скэ паркэу П. В. Букреевым
ыцэлкъе щытыр щызэтыра-
гъэпсыхъажы.

«Чылпэр дэхэ дэд. Си-
цихъэ тель ар дэгъоу къы-
зэрэзэфагъэфедэштим. Рес-
публикэм, муниципалитетын
ыкы бизнесым акъуачэ зэ-
рагъяауун, къэралыгъо Ѣлыэ-
гъум иамалхэр зэкъе къыз-
фагъэфедэн фае мы ильесым
псэуальям ишын ухыгъэнэм
пае. Дендропаркыр зекъохэр

(Икъоу я 2-рэ нэклуб. ит).

Зеклоным зиушъомбъущт

(Икъеух).

нахъыбэу къызэфэзыкъудыищтхэм ашыц хъун фае, хъугъэшлгъэ зэфэшъхафхэм япхыгъэ юфтхабзэхэри аш дэгъоу щызэхэпшэнхэ пъэкъышт», — **къыуагь АР-м и Лышъхъэ.**

Зэхэсигъом анахъэу анаэ зыщтырагъетыгъехэм ашыц экотуризмэем ехъылагъэу Президентим къыуагъэ. Мыщ къыхиубытэштэх зекло гъогухэу лъесэу зэпачыщтхэр. А лъэнкъомкэ Адыгейм хэхъоныгъэ тапэки ышынымкэ зишуагъэ къеклощт чыюопс амал дэгъухэр ыкъи анахъ лъешэу къагъегъунэр чыюопс чыпшэгъон-

хэр бэу илэх. Мы лъэхъаным Кавказ заповедникым игуналкъэхэм адэжъ зекло гъогу 20 фэдиз республикэм щыри. Анахъ гъогу къыхъэу километре 52-рэ хъурэр къушъхъэхэмкэ зэпрыкъэу хым еклурэ я 30-рэ маршрутэу зэкэми зэлъашшэрэр ары. Ахэр зэкэ агъенуфыгъэх, транспортыр зыдещтышт чыпшэхэри агъенуфагъэх. Джаш фэдэу АР-м икъэралыгъо программэу «Тыкъэзыуцуухъэрэ дунаир къеухъумэгъэнэр, чыюопс къеклюапшэхэр гъефедэгъэнхэ» зыфилорэм къыделытэ Адыгэ Республикэм ичыюопс паркэу «Тхъачышиху» зыфилорэм лъесэу зыщызеклонхэ альэкъышт гъогу

километрэ 60 фэдиз зэтегъэпсыхъээнэр ыкъи республикэ мэхъанэ зиэ, анахъ лъэшэу къагъегъунэрэ чыюопс чыпши 5-мэ аш фэдэ лъэрсрыкъо гъогоу ялхэр нахъ дэгъоу гъецкэлжыгъэнхэр. Аш хэхъэх чыюопс паркэу «Къушъхъэльэ Адыгейр» (гъогу километри 7,5-р), республикэ мэхъанэ зиэ чыюопс саугъэтхэу «Каньон реки Аминовка» зыфилорэр (километри 10), «Каньон ручья Мишоко» — (зы километр), «Каньон реки Сахрай» (зы километр), «Долина реки Сюк» (километри 7,5-р).

Адыгейим тыкъэзыуцуухъэрэ дунаим изытэ къеухъумэгъэнным ыльэнкъохэ нэмык! юфтхабзэхэри щызэшуахых. Аш фэгъэхыгъэу къялотагь АР-м мэхъэмкэ и Гъэйорышланлэ ипашэу Былымыхъэ Рэшыдэ, АР-м тыкъэзыуцуухъэрэ дунаим ыкъи чыюопс къэклуйапшэхэм якъеухъумэнкэ и Гъэйорышланлэ илэшхъэтетэу Сергей Колесниковым. Республикэм проектэу «Жыы къабз» зыфилорэр щагъэцакэ, хэбзэнчэу хэк итэкъупшэхэр зэрашыхъэрэм, псы къэклуйапшэхэр зэраушойхъэрэм апшэшүеклорэ юфтхабзэхэри илъэс къэс рагхуухъэх, къуладжэхэр аукъэбзых, зипчагъэкъэ нахъ макэ хъугъэ къэклыхъэрэм илъэс къэшхъэхэр зыпкэ рагъеуцожых. 2023-рэ ильесим лъэпкэ проектэу «Экология»

зыфилорэм къыдыхъэльтигъэ шьольыр профектэу «Мэхъэр къеухъумэгъэнхэр» зыфилорэм диштэу чыгу гектар 44,3-м чыгъхэр ашагъэтэйсихъагъэх. Джыри гектари 115-мэ мы ильесим аш фэдэ юфтхабзэ ашызэшуахынэу агъенэфагъ.

АР-м и Лышъхъэ зеклоным хэхъоныгъэ егъэшыгъэнным нахъ чанэу гуфаклохэр, чыюопсым икъеухъумэн фэгъэзэгъэ организацихэр къыхагъэлэжъэнхэу, бизнесри аш клағъэгушунэу игъо къафильэгъугъ. Аш нэмык! къимэфэ ужым чыпшэхэр гъэкъэбзэгъэнхэу, шыхъафхэр зэхажэнхэу, гъогухэм къапэуль, зызщаэлсэфырэ, сатыум зы-

щыпшэхэр, нэмык! чыпшэхэм хэккыр ауышыгъэнэу, гъэкъэбзэгъэнхэу пшъэрэль къафишыгъ.

«Республике шыхъафхэр зэхэшгъэнхэм, тидэки къэбзэныгъэм ишапхъэхэр амыукуонхэм тынаэ тедгъэтин, мы юфтшэнным зекэхэми тыхэлэжъэн фае. Анахъэу ар зекло чыпшэхэр ары зыфэгъэхыгъэр. Зеклоу къаклорэр нахъыбэ хъу къэс, къэбзэнгъэмрэ зэтегъэпсихъэгъэнимрэ тынаэ нахъ лъешэу атедгъэтин фае», — **къыуагь АР-м и Лышъхъэ.**

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу
Сурэтхэр: А. Гусев.

Къоджэ псэупшэхэм зызрахъоклы

(Икъеух).

ары. Ашкэ дгъэнэфэгъэ юфтшэнхэм ар ахэдгъеуцаугъ. Пкъэу пэпчь остыгъэхэр аптымыльэштхэм, ту-щы къыдафэу зыдгъэнэфхэкэ, шүнкыл хэтыжъыщтхэп, — **къыуагь Тхъаркъохь Азмэт.**

Гъобэкуаа изэтегъэпсихъан ежь къоджэдэсхэри ымыгъэгумэхъэу щытэп. Гупыкъэр лъэктэе зиэ къэлэ ныбжыкъэхэр зэхахъэхи къаугуонгъэ мылькумкэ тарихъ мэхъанэ зиэ чыпшэу «Шхъал-псын» зыфилорэм икъерыкъеу псы къыпагъэкъыгъыгъ.

Мыщ щыпшэхэрэмкэ сидигъуаа чыпшэу мэхъанэ илагъ. Ау аужырэ уахътэм аш изытэ дэд дэд хъугъагъэ. Къоджэдэсхэм аугуонгъэ мылькумкэ «Шхъал-псынэр» зэтырагъэпсихъажыгъ, джыри аш епхыгъэ юфтшэнхэр лъэктуатэх, къэнагъэ щылъырэ плиткэкэ агъепкъа, жъау-

пэхэр щагъеуцугъ, псынэм узэрехышт дэклюялпэр мыжъокъ гэпкъялгъэу дэхэ дэдэ ашыгъ. Мы чыпшэу ешхэпшэшьопшэнхэу арэп, жы къабзэ къыщащэним, псы чыылэ къаргъом щешъонхэм афытегъэпсихъагъ, — **къыхи-гъэшыгъ псэупшэм ипашэ.**

Къихъэгъэ ильесыкъэм гъогхэу ялхэм ар къащыуцугъ. Къоджэ парк цыкъулм лъыпьыдзагъэу чылэгур зэрэззтирагъэпсихъаштыр ахэм ашыц. Аш пае проект гъэнэфагъэ агъехъазыри, шьольыр программэу «Инициативное бюджетирование» зыфилору 2024-рэ ильесим тельйтэгъэ зэнэкъокъум хэлэжъагъэх ыкъи теклоныгъэр къудахыгъ. Миллиони 2 фэдиз республике бюджетым къафыхагъэкъыщт, процент 15-рэ (сомэ мин 300 фэдиз) къоджэ псэупшэм дэсхэм, предпринимательхэм къаугуонгъ.

— Мы проектым къыдыхъэльтигъэу гъобэкъое гутчэр джы зэтедгъэпсихъашт. Хъурэе теплээ илэу пчэгур

идгъэчъыкъыщт, плиткэ тетыдзэшт, къэзигъэнэфыщт пкъэхъэр, тысыпшэхэр идгъэуцощтых. Джаш фэдэу гъэ къэс Ильесыкъэм илэгъокъу пцыкъ чыгышко тэшэфы, тэгээлжэраклэ, джы лъапсэ илэу Ѣыдгъэтэйсихъан гухэль тшыгъэ. А зэлстэур къыддэхъунымкэ илэпшэгъу къытфэхъуцхэм, къудажэм инеущ ыгъэгумэхъирэ цыфхэм зекэзими «тхъашуэгъэлэс» ясэло, — **хигъэзэфыкъыгъ Тхъаркъохь Азмэт.**

Къутырхэм язэтегъэпсихъан лъэклиятэ, Шевченкэм къэлэцыкъу джэгупшэшхэу къыдэуцощт, Петровым дэт къэхалъэм икъэшшыхъан фежъэштых. Аш хэхъашт псэолъапхъэр къащэфыгъах.

Мы аужырэ ильесхэм къэралыгъо программэхэм яшуаагъэкъ къудажэм ятеплээ зызэрэзэрихъокъырэр тинэрыльэгъу. Джаш фэдэ тыздэхъэгъэ къудажэу Гъобэкъуаа итеплэ нахъышум ѹылэнкъохэ зызэрэзэрихъокъырэр.

ИШЬЫНЭ Сусан.

МэфэкI мафэхэм почтэхэм Юф зэрашшэшт шыкъэр

Федеральна почтэ зэпхыныгъэм Адыгэ Республикомкэ и Гъэйорышланлэ макъэ къегъэу мэфэкI мафэхэм — 2024-рэ ильесим мэлыльфэгъум и 9-мрэ и 10-мрэ Адыгейм ипочтэхэм Юф зэрашшэшт шыкъэр:

— 2024-рэ ильесим мэлыльфэгъум и 9-р почтэхэмкэ юфтшэгъу мэфэшт, зы сыхыткэ нахъыжъэу яофшэн аухышт;

— 2024-рэ ильесим мэлыльфэгъум и 10-р почтэхэмкэ зыгъэлэфыгъо мэфэкI мэфэшт.

Аухэсигъэ графикым диштэу пенсиехэр алэктэхъаштых:

— 2024-рэ ильесим мэлыльфэгъум и 9-мрэ

— 2024-рэ ильесим мэлыльфэгъум и 8-мрэ и 10-мрэ алаа пенсиехэр аратыштых.

МэфэкI мафэхэм почтэхэм Юф зэрашшэшт шыкъэр яинформационнэ пхъэмбъухэм аржъугъотэшт.

Федеральна почтэ зэпхыныгъэм Адыгэ Республикомкэ и Гъэйорышланлэ

Нахъ пыутэу шуукшэшт

Мэлыльфэгъум и 8-м къыщиулагъэу фэгъэлтэн зыхэль къэтхэгъу уахътэр Урысыем и Почтэ ригъэжъэшт.
«Адыгэ макъэр» къизытхыкыы зышигъохэм мэфипшыим нахъ пыутэу ар зишгъуашишт.
Уасэхэр мыщ фэдэштых:

индексэу П4326-м зы мазэм соми 176,90-рэ ыосэшт,
мэзихым — сомэ 1061,40-рэ.
Фэгъэлтэн зыхэль уахътэр мэлыльфэгъум и 18-м аухышт, арышт, зыхэшумыгъэн федэ шуукшэшт къэтхэгъу лъэхъаным!

Мэлтынфэгъум и 10-р — Бирам

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ быслымэнхэу льытныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Тичыпшэгъу льапшэхэр!

Нэклмээ льапшэхэр зеришхүхгээмкэ, Бирамымкэ тышхүфэгушо!

Лэшэгъубэ хуягъе Бирамым цыфхэр фегъасэх агуке къэбзэнхэм, гукэгъу ахэлтынным. Мыш фэдэ мэфэ нэфхэм фэнэкхохэм 10-рэгъу афэххунхэр, шүххяфтынхэр афашынхэр, ягупсэхэмрэ ялахылхэмрэ зерагъэлэгъунхэр, шхын 10-рэгъу ахэлкэнхэр хабзэ хуягъе. А пстэуми мэхъанэшко я цыфхэм агу шу зэфильнымкэ, зэгурьонхэмкэ, зэрэлтийнхэмкэ. Ахэр зэгунэгъушу зэфыщыкэхэм, лъепкэ, дин зэгурьоныгъэм ягъэптийн афэорышэх.

Лъепкэу къызыыхэкыгъэхэм ыкчи динэу алэжкырэм ямыльтыгъеу цыф пстэуми Испъам диним къыдильтийрээ

хэбзэшхүхэр — зэфагъэр гукэгъурэ ахэлтынхэр, къа-пэблагъэр шу альгъуныр, цыфхэр гукэгъурэ ахэлтынхэр — агъэлпшэхэр. Ахэр джащ фэдэу урсыые обществэм изыкыныгъэ игъэлтийн фэлорышэх.

Адыгэим щыпсэурэ быслымэнхэм, республикэм ис цыф пстэуми мы мэфэкэ нэфхэм тафэльюло псакунгыгъэ пытэ, насын яланхай, шло щылэр зэкэ къадэххунхэр, юфышлоу рагхыжъехэрэм гъэхъагъэхэр аашашынхэр!

Бирамым унагьо пэлч гушуагъору хъярыре къиферхэ, Адыгэимрэ Урсыиремэ нахь зэтегъэпсыхъагъэ хуунхэмкэ республикэм исхэр юфыкэхэм къаферэрэ!

Адыгэ Республикэм и Лышхъяу, Урсыые полити- ческэ партиеу «Единэ России» и Адыгэ шъольыр къутамэ и Секретарэу Къумпыйл Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЭР

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ быслымэнхэр!

Адыгэим ыкчи Пшызэ шъольыр ашыпсэурэ быслымэнхэм я Дингдэлэжшэлээцээкэ Бирам мэфэкынхэмкэ сагу къыздеуу сышхүфэгушо. Мээз льапшэхэм къыкылоц шлоу, псакунгыгъэхэр, юфышлоу рагхыжъехэр Тхъэм фэдэ пчьягъэкэ шуфегъебагъо.

Псаунгыгъэ пытэ, мамыр, гъэшэ дахэ шууиэнэу, шъуниэнкэ ыкчи шъуниенмазхэр Тхъэм къабыл шъуфишынхэу сышхүфэльюло.

Адыгэим ыкчи Пшызэ шъольыр ашыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиеу Къэрдэн Аскэрбый.

Бирам мафэ тфэрэхъу!

Быслымэнэу дунаим тетхэм анахь агъэлэпшэхэрэ мазэу Нэклмазэр ыкчи фэкыагъ. Мэфэкэ анахь шхъацхэм ашыщэу Бирамыр мы ильэсийн мэлтынфэгъум и 10-м хагъеунэфыкы.

Бирамыр быслымэн пстэухэмкэ мэфэкынхэу щит. Нэклмээ мазэу Алахым Къурланыр къызырыгъэхъгъэм къыкылоц цыфхэм апкышишопки агуке загъэкэбзагъ. Псалэ зэршшэхът, цыфхэм гуфэбзэнгъэ зэралагъохът, пытлыгъех. Бирам мафэм ахэм гукэгъунахъу зэралагъохъяа, пошшэнхэл лъагъэхъуа.

— Мы мэфэкынхэм къэлэгъэхъяа быслымэн пстэухэмкэ цыфхэр шахътэхэм узектэхэм мэхъанэшко зэршэх. Испъам диним ыльапшэхэм ашыщых гукэгъур, шушишэнхэ. Джаш фэдэ зеклокэ дахэхэм, юфышлоу рагхэр ашэнхэм цыфхэр къафегъэхът, — къыуагъ Гупчэ мэштийм ишмамэ Шхъэлэхъо Ибрахимэ. — Бирамыр мэфэкэ гушуагъо щит. Бирамыр ыкчи Нэклмазэм Алахтальям игъэгъунахъэ альгъээс. Цыфхэр зэпийхэм, зэшүхъиныхэм, сымаджэхэм альгъэсийнхэм, псалэ ашэнхэм мы мафэр афэорышэ.

Бирам мафэр динир зылэжхэхэрэм нэмазшынхэмкэ рагъажэ. Аш ини, цыкыу ухэлэжхэнхэм псэпэшхо хэл.

— Бирам нэмазыр бэрэскэшко пчэдэхът, — **elo Ишмамэ**. — Нэужум мэфэкэ мафэр ялахылхэм ягъусэхэу рагхы. Къэхэльэ къонир гушуагъу диним къылорэл, ау хабзэу къафегъэхъяа, maklo.

Джащ фэдэу тигуущиэгъу къыхигъэхът, ашыщ нэклыр туххэу, неущ фэдэм Бирам зыхыкэ, пчыхъэм зэчирхэр къаплохэм зэрэдэгъур. Бирам нэмазыр къэсэфэ Тхъэм уельэшт: «Алахъэу акбэр, Алахъэу акбэр, лайлэхэ Илалах. Алахъу акбэр, Алахъу акбэр, олилахы альхамд» (Алахъыр зэкэми анахь ин, Алахъыр зы, ары щитхүр зиер).

Пегыымбарэу Мухъамэд къыуагъ: «Цыфхэм Нэклмазэм гущиэ мыхъунхэр ыуагъэм, мыхъунхэр ыашагъе щитмэ, фытырыр ытимэ зеукъэбзагъы». Фытырыр Бирам нэмазыр рамыгъажъээзэ птын фае, аш ыуух зыптырэм сэдакъэ мэхъу нахь, фытыр хүрэл. Ар отыфэ уинэкэ къашагъеу къэнэ, зыптырэ нэуж Алахым уипсапхэм ахегъахъо. Ашхынхэр зыщалъэнр щимыкээр быс-

лымэн пстэуми фытыр сэдакъэр атынэу атефэ. Унагьом нэбгырэ пчагъеу исым тельтагъеу ар аты. Адыгэ Республикэм ыкчи Краснодар краим ашыпсэурэ быслымэнхэм я Дингдэлэжшэлээцээкэ зэригъэнэфагъэмкэ, мигъэ фытырыпкээр зынэбгырэ тельтагъеу сомэ 250-рэ. Нахыбэ зилэу, ипсэшшагъе нахь хэзигъахъо зышигъигом сэдакъеу ытыштыр нахыбэ ёшын фит.

Дунаим тет быслымэн пстэуми мэфэкэ нэмазхэр мы мафэм мэштихэм ашашых, Нэклмазэр зерауухыгъемкэ

зэфэгушо. Янэ-ятхэм, ялахылхэм адэжэ maklo, шуухафтынхэмкэ къэлэцыкылхэр агъэгушо. Джаш фэдэу сымаджэхэм аклэупчэнхэ, тхъамыкэхэм альгъиплэхэ, шушишёнхэм зыратын фае. Испъам къэралыгъо пстэухэмкэ Бирамыр зыгъэпсэфыгъо мафэу щит быслымэнхэр зэлжкэнхэ, мэфэкэ йанэм пэсихэнхэ, агуке загъэпсэфын альэкъиним пае.

Быслымэн пстэуми Тхъэм Бирам мафэ ттытиргъахь!

КИАРЭ Фатим.

Нэклмазэм рыгъуазэхээз

Шэуджэн районым ит къуаджэу Мамхыгъэ идинлэжхэм мы мазэм шушишэ юфтхъабзэхэр рагъекоцыгъэх. Алахтальям ирээныгъэ щигугыхъу анекыгъ.

Хагууджээ Азэмэт илэрхийлэг

Мамхыгъэхэм яефэндэу Хагууджэндэкьо Азэмэт лынтынгъэ зыфашырэ, гультигээр гукэгъурэ къызэбэкырэ цыф. Губзыгъеу къэбэр гъэшшэгъоньхэ къуаджэ, Къурланыр еджэ, 2010-рэ ильэсийн Чабэм щылагъ, Испъам диним хэшхыкышино фыри. Ефэндэр урчэгжэгъу амшшэу, къуаджэ дин юфыгъо зыпари щырагъ-екоцыгъэрэ, аш епхыгъэ юфтхъабзэхэрэ ыгу етыгъеу егъэцаклэх.

дэсхэм мазэм къыкылоц тэрауих нэмазыр зедашыгъ. — Нэклмээ мазэм хэтрэ быслымэнхэм мэхъанэхо ил, — **elo Азэмэт** — Аш нахь мээз льапшэ ильэсийн хэтэп. А мазэм цыфхэр нахь зэпэблагъэр ёшых, зыкынгъэхэ ахегъахъо. Пегыымбар Мухъамэдым къыуагъ: «Алахым шлоу ѿнгынгъэ фашэу, ипсалэ цыфхэр ёшугъхэу Нэклмазэм нэмаз зышигъэхэм Тхъэм ягънахьхэр афигъэгъуцт». Сыд фэдэрэ юфэу Алахтальям

цифхэм къытырильхагъэм, нэклмээ нэмийкырэм, пса-луу къыкылорэр гъэнэфагъеу щит. Нэклмазэм пса-луу къыкылорэр гъэнэфагъэл, Тхъэр зыфаем фэдиз. Цыфхэм шлоу ѿнгырэм тэфэрэ пса-луу Алахтальям къыртыгъы, ау Нэклмазэм тэфэрэр зымы ымылтэгъо къыуугъэлжэх.

Диним къызэрэфэкогъо ѿнгырэм тигуущиэгъу къыт- филотаг.

— Ильэсипшым ехъурэ нэклыр сыгыгыг нэмаз сымышшэу, — **къелатэ Азэмэт**. — 2008-рэ ильэсийн диним нахь зестыгъ, сүүктигээзэ алерэу мэштийм сицэлэнгъэхэ къызэблэхъу. Сихъу Гъукэ къытагъирэл эмчтийр ятлонэрэ унэ сферхъу. Нэбгырэ пэлч охтэ къыхэ ил къышшошы, ау нахь псынкээ диним укыфакъомэ, уигъашэ нахышигъэ зэблэхъуцт хууцт. Диним гъашэм илъя- ку, гукэбзэнгъэхэм игъогу уфишшэцт. Уешью, уешхэу, учэфэу ухэткэ быслымэн ухууцтэл.

ШЭУДЖЭН РАЙОННЫМ ИФТАР ЩЫЗЭХАЩАГЬ

— Шэуджэн районымкэ Хагууджэнхъаблэ щыпсэурэ нэбгырэ 300-рэ ехъурэ пчыхъэ нэмазыр ыууж ифтар зэхатхи, хэдгээзжыгъигъэх. Шушиш юфтхъабзэхэм хэлэхъа- гъэхэм Тхъэр разэ афэхъунэу тафэльюло, — **къыхи- гъэштигъ Азэмэт**.

Испъам динир зылэжхэхэрэм Бирамыр къэмисы- зэ фытырыр атимэ нахь тэрээзу ефэндым elo.

Алахым тельэу Адыгэ Республикэм щыпсэурэхэм зэкэми псаунгыгъэ тиэу, мамырныгъэр азыфагу илъянэу, заохэм, къинхэм ташиухуумэнэу, Бирам хяр Алахтальям тиргъэхъацхэм ашыщ тишшынэу тэльюло.

ЛъЭПШЫКЬО Фатим.

ЗИЧЭЗЫУ ЗЭХЭСҮҮГЬ

АР-м хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие и|эгъэ зэхэсигъом |офиғуи 10-мэ щатегуущы|агъэх, унэшьо гъэнэфагъэхэр щашыгъэх. |офтхабзэр зэрищағ ащ и Тхаматэу Сэмэгу Нурбай.

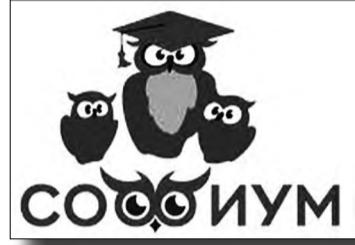
Пэублэм Урысые олимпиадэу «Софиум» зыфиорэм хэлэжжэгъэхэ ыкы зерифэшьушаэу зыкъыщизъэльэгъогъ Татьяна Дорошенкэмрэ Елизавета Логиновамрэ афэгушыагъэх.

Урысые Федерацием хэдзынхэмкэ и Гупчэ комис-

сие ибгъэхальхъэу «За заслуги в организации выборов» зыфилорэр кызызтефэу альтытэгъэ нэбгы ритүмэ ацлэ кыыралыагь, джащ фэдэу щытху тхыль хэр зыфагъэшшэнэу агъэнэфагъэхэр кыхахгъэць гъэх.

Президентым ихэдзынхэм япхыгтэй республике бюджетым къыхахыгтэй ахьщэмкэй ашыгтэй баннырхэр зэрагтэйкодыжыщтхэм, джащ фэдэу хэдзынхэм языфэгэхэвзарынкэй федеральнаа бюджетым къытупшыгтэй мылькур зэрагтэйфедагтэй атегушигтэй.

Урысые уцугъом къашыхэшыгъэх

Үрүсые олимпиадэу «Софиум» зыфиорэм мы ильэсүм кэлэеджэкло мин 12-м ехъу хэлэжьагь. Хабзэ зэрэхъугъэу, ар уцугъуищэу зэтэутыгъэу куагъэ.

Шыншхъэйл и 17-м шъолтыр уцгъом иапэрэ Iахъ республикэм щыкluагъ. Я 10 — 11-рэ классхэм ащеджэрэ нэбгырэ 60 ашч хэллэжьагъ. КIэлэеджакIохэм хэдзынхэмкIэ фитыныгъэм ехъылтэгъе училтфымэ яджэуапхэр къаратыжыгъ, нэужым хэдзынхэмкIэ фитыныгъэм ыкIи хэдзыныр зэрэкIорэм япхыгъе эссе атхыгъ.

2023-рэй ильэсүүм, тыгээгээзэ мазэм апэрэ уцугъом теклоньгээ кынчыдээзыхыгээ нэбгыриллыр — Татьяна До-

рошенкэр, Марат Цогоевыр, Елизавета Логиновар, Арина Блошкинар — шъольтыр олимпиадэм иятлонэрэ чэзыу хэлжэягъэх ыкыи та��ын 30-м къыклоц упчэ 30-мэ яджэуапхэр къаратайжыгь.

Ж. Поповым ыцэ зыхыре лицеен N 8-м ия 10-рэ класс щеджэрэ Татьяна Дорошенкэмрэ гимназиен N 22-м чэс Елизавета Логиновамрэ шээныгъэ куухэр къагъэльгъуагь. Балл 30-м щыщэу 29-рэ къырахыгь ыкыи Москва Ѣыклоц олимпиадэм хэлжэягъэх.

הנתקה

— *Мың фәдә мәхъянә зиІә олимпиадәм апәрәу сыйхәлә-жыагъ. УпчІәхәр псынкIагъях сфероштәп. Балл 29-рә къызэр-сخыгъэр, урысые уцугъом си-зэрхәләжыагъэр лъәшәу сигуап-хүгъэ. Мы лъэнүкъор нахь иғъэкIотыгъэу зәзгъәшиІәшт, юрист сәнәхъатым сиғеджә-нәу сиғаешъ, — къыIуагъ Татьяна Дорошенкәм.*

— Я 5-рэ классым кыышгээр жьагъэу обществознаниемк! Э олимпиадэхэм сахэлажьэ. Мы лэнэыкъор сидигъок! И си! Огъэш! Игъон. Ят! Онэрэу «Софиум» зыфи! Орэ олимпиадэм сыхэлэжьагъ, хагъэунэфык! Йырэ чын! И кызэрэсхыгъэм сегъэгүүхо. Сици! Энэгъэ гьогу медицинэм еспхы си! Огъгу нахь мыш! Эми, хэдзын правэр си! Огъэш! Игъонэу зэсэгъяаш! Э. Нэбгырэ пэпчь ац епхыгъэ! Оофыгъохэм хэши! Ык! Афыри! Эн фаеу сэльйтэ, — кы! Уагъ Елизавета Логиновам.

ДЕЛЭКЬО Анет

Адыгэ Республика
хэгъэгу клоц
Ioфхэмкіэ и
Министерствэ макъэ
къегъэly кэлэцыкly
творчествэм и
Урысые зэнэкъою
«Полицейский Дядя
Степа» зыфиорэм
ишъольыр чэзыу
зэрэзэхищэрэмкіэ.

Аш хэлажье зышлоигъохэм унэгьох
клоц хабзэу зэрхэгжээрэм, полицей-
скэхэр зэрыс унагъохэм афэгъэхы-
гээ 1спэцсысэхэр кырахьылэн фае.
Общественностьюм илтэйклохэр арь
ахэм уасэ афэзышыщтыр. Зэнэ-
кьюкьюм хэлажье зышлоигъохэм
ильяси 6 — 14 аныбжын фае.

Зэнэкъокум къещакло фэхүгъяхэр министерствэм къепхыгъе Общественне советыр, къэбархэмкэ ыклы общественне зэпхынныгъяхэмкэ отдельыр, къуулыкъум үүтхэм юф адэзышлэрэ гъэлорышланлэр ары.

**КІЭлэцІыкІухэм яІэнэцыс-
хэр мыш фэдэ чыпІэм ѢыІэ
комиссием мэлылъфэгъум и
30-м нэс ІэкІагъэхъанхэ фае:
кь. Мыекъуапэ, ур. Инду-
стриальнэр, 2А/1, тел.:
(8772) 59-63-18, 59-63-19.**

Кіләпцىкүхәм ятвортческә зәнәкъою «Полицейский Дядя Степа» зыфиорэм хәлажъе зыштоигъохем лъэly тхыиль аләклагъехъанеу щыит. Ioвшлагъэм ыцїе, ар зыхәшыкыгъэр, Iәпәштысәр зышыгъэм ылъеккуацә, ыцїе, ыныбжъ, зыштыпсәурә чыпіләр, ителефон номер, e-mail ащ итынхә фәе.

Адыгэ Республикаэм и МВД къэбархэмкіэ ыкчи общественнэ зэпхыныгъэхэмкіэ иотдел.

Бырсыр Батырбай ыныбжь ильэс 85-рэ хъугъэ

ШЫЛЭНҮҮГҮҮ ГҮҮШЭГҮҮН КҮЭЗҮҮКҮҮГҮҮ ЦҮҮФ

Арэү щытми, Батырбый зыгурмыыгъэрэ, жабзэ къыздымыгъотыгъэрэ, гущыл дахэ зэримыыгъэрэ шылэп сүшошы.

Бырысыр Батырбый цыф гъэшлэгъон. Ар узыгъэсэн, узыгъэдэён, шлэнгъэ гъогу бай утэзыщэн ыкын кынгэсакын эзурьзыгъэкөн шлэнгъялэж. Сэсшхъяэкі льэшэу сиғэрэз, докторскэ диссертацие ильэс пчыагэм сыздэлэжьаагээр къэзгъэшүүпкъэжыным сүтээзгъэгушухъяагээр Батырбый. Бзэшлэнгъэмкі отделым сирипащэу непэл *lof* зэрэшшэрэри къызылпкъырыкынгъэр ары. Аш сэ сиғищытылагээр дэгүү дэдэү ешлэ Батырбый. Ау гүшүүлэу къысиуягэхэм ауж «хыалы»-clon спльзкыжыгъэл, сывэрэлэлгүйгээ закъор *lof*шлэнгъэмкі кын чынпэ сиғэмэ, Ыпшлэгъу къысфэхүнэу ары. Тхъаугэгэцсэу, Батырбый, ильэсих хүүгъэу отделым сирипащэу *lof* сэшлэ, а уахътэм къыклоц зенамынами гүм сиринааг эл

Нэбгырэ пэпчь ежь фыхэхыгъэ щылэныгъэ гьогу къекly. Бырсыр Батырбый ищылэныгъэ гьогу шъурывпльэмэ, ар зэрэгтогу гъэшлэгьон, зэрэбайр, зэрэмьтсынклагъор къыжьугурылон.

Сэри непэ а Ioфшлагъэм сыкъитегущыілэмэ сшлонгъу. Ар кавказыбзэхэмкіэ мэхъанэшxo зиэ Ioфшлагъеу «Убых-адыгэ-урсы гущыіалльэр» ары. Джы зэрымгущыілэжкхэрэ тхьбзэ зимыіэ убыхыбзэм игущыіалльэ угъюйжыныр, псэ кылыгъе-клэжкыныр Ioфыгъо псынклэп.

«Убых-адыгэ-урсы гущыіалльэр» кавказыбзэхэм аэдла-жъэхэрэмкіэ ыккі убыхыбзэр зыштогъешлэгъонхэмкіэ осечшo зиэ Ioфшлагъ. Ащ лъэшэу ишшуа-гъэ къеклощт иберие-кавказ бзэ унагъом, абхъаз-адыгъа бзэ купым зэгъэпшэн е тарихъ ушетынхэр рашынлэнхэмкіэ

Гүштэйнхэр раштын төгнөхэмжтэй. Гүштэйнхэр яхшидээ зэхэтгүүштэйнапэр, гүштэйнхэр къызыщытыгъэр ыкчи убыхыбзэм играммматикэйн очерк къэк. Гүштэйнапэм убыхыбзэм изэгтэйшэн итарихъ къэк къызыщытыгъ. Ашт къызэригъэнафэрэмкэ, убыхыбзэр иберие-кавказыбзэхэм ахэхъэрэ ахбъязадыгэ бээ купым щыщ. Ежь убыххэр лъэпкъыцэу зэрээджэжкыщыгъэхэр туахъы, абзэ — туахъыбз. Адыгэхэр ыкчи нэмийк лъэпкъхэр зэржджэхэрэр убых, Убых хэгъэгум (Убыхия) щылсэуштгыгъэх. Тарихым къызэригъэльягъорэмкэ, 1864-рэ ильясым нэс убыххэр псыхьюхэй Шахе ыкчи Хоста азыфагу къылжигэхэрэй.

диубытэрэ чыпіләм щыпсәүштыгъэх. Шынынгъэлжыхэр зэрэнгүехэрэмкә, а чыпіләр нахыныгъ. Күутырэу Хамышки (Хымынгъіл — *ред.*) (кызыктекыгъяэр убых лъэпкыңцэу Хамыш) дэжь щыт күүшхъяа цаклэм хэупкыгъэ тамыгъэхэр убых лъэпкхэм зэряхэм ишыхъат. Аш нэмүкіеу джыри кынхагъяацы псыхьюо Күурджыпс инэпкхэм убых чылагъохэу Хыаклэмзыерэ Бэрсэйхъаблэрэ зэращыпсәүштыгъэхэр. Зэрхъурэмкә, убыххэр шапсыгъэхэмрэ ахбазхэмрэ азыфагу исыгъяа. Бгызырызым алэблал

Гъэхэм яльэпкыбызэ годзагъеү шапсыгъабзэри ахъязыбызэри аъзепелештыгъэ.

2012-рэ ильтэсүм Тыркуем итчилэү Хяджкосмэн (убыхыбзэклэ — Лэклюашэ) щыгсэүрэ Кызы Озджан Кемаэрэ аш ишъхээгүй сэү Шъяхапль Сэвчинчэ къалозз убых гүшүүэу Бырысхэм адигэхъарыфхэмкэ къатхыгъэхэр гүшүүаль эми дэхьягъэх, пэублаз гүшүүаль эми къышынтыгъэх.

«Убых-адыгэ-урыйс гущыла-
льэр» — убых гущылэхэр адыга-
бзэкіә ыкыи урысыбзэкіә зэ-
дзэкыигъэхэу кызыыщыгъэльэ-
гъогъе апэрэ Іошлагъ ыкыи ар-
тиотдел илофышэ зэритхыгъэм-
льэшэу сегъэгушхо. «Бзэр —
льэпкым ыпс» ало. Убых лъэн-
къэу ахэткүхважыгъэм, тхыбзэ-
зимылагъэм гущылальэ фэуугъои-
жынышъ, хъарыфыльэ пыпль-
хважынышъ, ащ грамматикэ-
кіәкі ибгъэгъусэжыныр Іофи-
гъо къин дэдэу сэ сэлтытэ. Ар-
Бырсыр Батырбый зэшүихыгъ

Гүшүйчэлээний материалуудын дэх хягзээр зэльшашээр шэныгээ лэжжээ П. Услар, Ю. Месарош, А. Дирр, Ж. Дюмезиль, Г. Фогт, М. Къомафэм ялоушагъэхэм къахэхьгээх. Егъэжьаплэ фэхүүгээр Ж. Дюмезиль иэлектроннэх тхыгъэхээ француз шэныгээ лэжжээ Даниель Трук Парижийн къыргызхының гэхэр арын

Тбилиси 1981-рэ ильээсүм Дунээ лингвистическэ конференции щынагъэм Бырышрхэр мы текст-хэм ыкли макъэ зыштыре убых бэз бзыпхъэм нэйусэ ашыфэхуугъэх. А уахьтэм къыщыубла-гъэу шлэнэгъэлэжхэр гүшьыал-лъэм изэхгээуцон, убыхыбзэм изыкьеэгээтижьын мышьыжь-хэу дэлжэягъэх ыкли къыда-гъэкинг.

Гуշын алъэм иятлонэрэ Iaxb убых гушынэ мин 12-м ехъу къыдехъагъ. Ахэр, ыпшъеки къызэртүағъеу, адыгабзеки урысынбзеки къетыгъех. Гушынлэмэ акыгъух фразеологизмэхэр, гушынэзэгъусэхэр, гушынлэжъхэр, гушынэ щэриохэр.

Бырсыр Батырбайрэ Сафи-
яттрэ зэрэхагъяунэфыкырыэм-
кіэ, шіенныгъэлжыхыбэмэ яушэ-
тынхэр убыхыбзэм фэгъэхы-
гъэх. Зымэ убыхыбзэр адига-
бзэм нахь пэблагъяу ыкін
убых-адыгэ бзэ куп къагъэпсэү
ало, зымэ ахъязыбзэм нахь
пэблагъяу, ахъяз-абазин бзэ
кулым ҳахъяу альтыа.

Бырысхэм М. Кишмаховым дырагъаштээ къатхы убыиххэм ежхэм яе шыыпкъеу бзэрэ культуурэрэ ялагъеу, абхъазхэм, абазинхэм ыкыл адыгэхэм ап-благъеу. Аш къыхэкъеу, джынэс агъафедэгэ терминэу «абхъазадыгэ бзэ куп» зыфиорэм ычыыплекъе «абхъаз-адыгэ-убых бзэ куп» Iуагъэмэ нахьышлоу альытэ.

Ящэнэрэ Iахым мы бзэм ифонетикэ, иморфология, исинтаксис, илексикэ янэшанхээм нэүасаа уафешы. Ар ухыхбэр зэгъяашлэгъяннымкэ е зэхэфы-гъяннымкэ Iапыжгүүшү.

Тъэнымкіе тэпшыгъушу.
Ыпшъекіе кызыэрэштысугауыз, убыхыбзэу кавказыбзэхэм ахек-
кодыккыжыгъагъэм псе кынап-
тъекіежкыгъ Бырсыр зэшхъэ-
гъусэхэу Батырбыйрэ Сафият-
ре. Мы йоғышлагъэр кавказ бзэ-
шлэнгъэмкіе гъехъэгъешху,
мэхъэнэ ин илэу щыт.

Тхъауегъэпсэу, Батырбый!
Ильэс пчъагъэрэ джыри псай-
ныгъэ пытэ уйлэу, уиакъылрэ
уйбылымрэ зэкъомызхэу, узырэ
бзаджэрэ укъаухъэу, цыфхэр
плъйтэу, укъальтытэу, узыхахъэ-
хэрэм щитхъукэ уакъыхэкъы-
жъэу, угутынэсирэм плэ льылэ-
съижъэу, уигухэлтышүхэр къыб-
дэхъоу бэрэ-бэрэ уижкуа тъичэ-
тынэу сыпфельяло!

АНЦОКЬО Сурэт. Гуманитар ушэтынхэмкээ Адыгэ республике институ- тым бэзшлэнгъэмкээ иот- дел ипаш.

Сакурэм икъэтъмыгъо имэфэкл

«Къокыплем имузей сакурэр кыышытлемыгъ» зыфиорэ 1офтхъабзэр Къокыплем щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэкъе Къэралыгъо музеим и Темир Кавказ къутамэу Мыекъуапэ щылэм щыкъуагъ.

Хабзэ зэрэхүүгэй, къэгъэльэгъонхэр, лэрыш пкыгъохэм ягъэхъазырынхэгъэдэжэнхэр, сурэтшынхэр, джэгукэйкыл нэмэгдэх гэвч, мэфэкымьтэй хэлбэртэй таатайцах.

Сакурэм икъэтіемын фэгъехыыгъэ фестивальыры музейм мыгъе яплінэрэй зэхиштагъ. А ильэсхэм къаклоц бэхэр зэжэхэрэ гъэтхэ мэфэкіхэм ар ащыц хуугъэ. Аш иамалкэ культуре анахын жээру дунаим тетым изы мафэ къэлдэс-хэмрэ ихъак!хэмрэ щыщ мэхъух. Тхын-лъылпэ остыгъэхэм, къэзгагъэр зыпизз къоқылпэ чыыгхэм, мэкъамэхэм Японилем ушы! къылшыуагъэшы, сакурэм икъэтіемыгъом аш щыхагъэунэфыкырэр мэфэкіу «Ханами» нэлүаса үфешы.

Музей Ыупым мэфэкүйр кыышызэуа-хыгъ. Мыеекъуапэ итвроческэ купхэр, АР-ым искуствэхэмкэ иеджаплэу Тхьабысымэ Умар ыцэ зыхыырэм щеджэхэрэм къагъэхъазырыгъэ къэгъэльэгъон-хэмкэ фестивалым ихъаклехэм алэгъокыгъэх. Сурэтышхэм, лъэпкъ ىаша-гъэхэмкэ ىэпэласэхэм, ятэм юф дэзышхэрэм, къэкъихэрэм адэлажьхэрэм якъэгъэльэгъуаплэхэр щагум ѿгъэпсы-гъагъэх. Джащ фэдэу музей клоцым щыкъорэ къэгъэльэгъонхэм мы мафэм юф ашлагъ, лекциехэр ашыкыуагъях.

КъокIыпIЭ чъыгхэм ятарихъ

Японскэ чыыгхатэм игъэтійсхан 2014-рэ ильэсүм чыыгихкэ музейн шаублэгъагь. Аш үүж 2018-м чыыг 63-рэ хагъэхъуягь. Ар зигукъэлгэгээр аш дэжьым музейн ипэцгэгэу Күшүү Нэфсэт. Кьюокыплэм епхыгтээ музейн ишагу а лэнзынкөм кышыкырэ чыыгхэр дэтынхэ фаеу аш ылтытгэгъагь ыккин хэукууагьэп. Ахэр цыифхэм шүү алзэгүүгэхэу якъэтэмыгьохэм яжэх, сурет-хэр зыштырахых. Сакурэ лъепкъ зэфрешхъафхэм ашыщэу алт кызыгчилж, «Широ-Фуген» зынфалар алт

Аш икъутамэхэр пцел чыгым фэдэү уфэ-упцIэхэу чыгум зыфащэй. Аш «Канзан» ыкIи «Роял Бургунди» кыкIэлтижээ.

— ЯкъэтІэмыгъохэм тхъам-
фитIу фэдиз къыдэфэ. Гукъау
нахъ мышиІэми, ахэр зэкІэ къы-
зэдызэIуихыхэрэп. Ау ядэхагъэ
зэрагъэлтэгъунымкІэ цIыфхэм
нахъ охътабэ яI, — къыIугъ
музеим ипащэу ШъэуапцIэкъо
Аминэт

Мэфэкъым зекъоным зыргъэушъомбъу

Сакурэ чыңгхатэр ныбжының нахъ

卷之二

мышәми, музейми, республикәми янә-
пәепль шъхъа!әхәм аышыц хъугъэ. Аш-
икъәгъэгъэн, имәфәкә зеклүабәм зыкы-
тырагъафәу Мыекъуапә къәклох. Аш-
къыхэкъәу зеклоным хахъо езыгъашырә
юфтхъабзәу ар Адыгейим щальтие.

— ЯтІонэрэ ильэс хъугъэу мы мэфэкІым зыкъытетгъафэ. Лъэшэу тыгу рехьишь, къэ-сыфэ тежэ. Мары мыгъи блэд-гъэкІышьугъэп. Сакурэ къэтІэ-мыгъэр тльэгъурэ къодыен, мэ-фэкІ шIагъом тыхэлажьэ. Аиши изакъоп, ежь музейри гъэшиІэ-гъон дэд. Къэгъэлъэгъонэу щы-клохэрэми фестивалым дакIоу нэIуасэ зафэтшIы. Мэфэ шIагъо щыдгъэкIуагь, — къыддэго-щагь Краснодар къикIыгъэ зекIоу Ольга Шумовар.

Фестивалыр щеджагъом къыщыубла-
гъэу пчыхъэм нэс klyagъэ. Концертыр
аш klyav даха фехъугъ

АНЦОКЪО Ирин-

ИльэсыкІЭМКІЭ апэрэ кыдэкЫгъу

Журналэу «Зэкъошныгъэр» мэзищым зэ кыыдэкызэ плээгьогого ильесым кытжокэ 2024-мкэ апэрэ кытедзэгъур гъэтхэ напэу кіэрак!

Гъатхэм дунаир къыдæущыжъэу, поэзиянын зыптым зыщыхаъоу, зызиушхоу зэрэштыйм фэдэ къабзэу, усэнүм, тхэнүүм зыльищэхэрэми агуукэ аштоигъуюн гупшысэр зэрагъазэрэр журналым къындахъэгъэ художественнэ тхыгъабэм нафэ къашы. Къызэлүехы ар зэлтэшлэрэ гъэсаагъэу, шэнэгъэлэжъэу, Адыгэ къэралигъо университэтим культурологиемкээ икафедрэ ипащэу Унэрэктю Рае иповестэу «Нэфынэ лабтъу» зыфиорэм. Сээ ошхъекэ бзыльфыгъэ лушыр, творческэ мешочэ ин зыхэлтээр гупшысэ куулж къабзэкэ къызэрэтэтэштим седжэнджэшигъэп. Ашт къыкэлтээжлох титхэклошхоу Мэшбэшлэ Ихъякъ иусаклэхэу гумэклэгүкэлгүү инкэ гъашьокынгэхэр

Дэрбэ Тимур исонетхэр ѿлааклэм игумыпсэф мацъэх.

Журналым мызыгъэгум рассказыбэс кыыштыгъ: Хъунэ Разынет, Хъакъунэ Заремэ ыкыл тхэнимкэ зызыгъэзгъэхэу, зызышэтхэу Дзыбэ Саннийт, Сихъу Султан, тхаклоу Гутэ Саныет атхыгъэхэр. Шъэфрыкъо Адам иусэхэу адигаг-бзэктэхэми зафэдгъэнэлосэцт. АР-м изаслуженнэ журналистау Мамыркъо Нуриет илирическэ этюдхэри тхыльеджэхэм алашхъэ кырильхъягъ. Арышъ, художественнэ тхыгъэ зэфэшьханфыбэктэ зичээзыу кылпакыгъор

швъльвафыэктэ зичээзыу кывыдэктын ворбай.

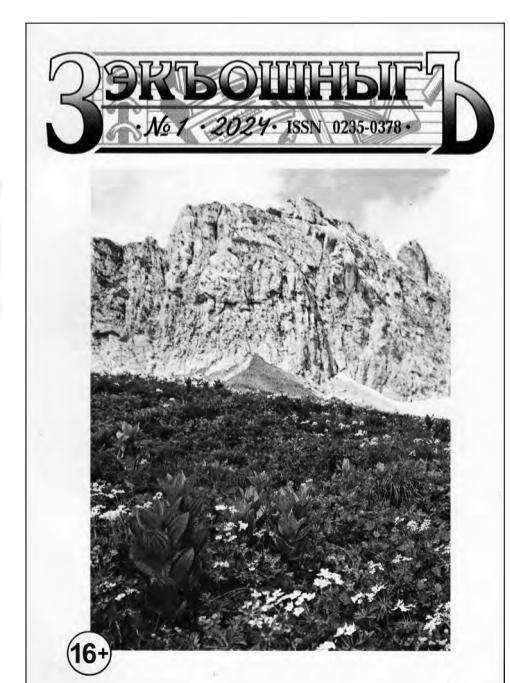
Журналым ткъош республикэхэм ятхаклохэм нэүасэ игъорыгъо уафешы. Пхъэш Мүлэед иусэхэр мыш къыштыгъэх.

Тиобилярхэм афэгъэхьыг ёхь тхыгъэхэу
Агыржын энкьо Симхъан — Жэнэ Кын

рымыээ кызыыхъугъэр ильяси 105-рэ зэрэхъугъэм, Шэуджэн Тамарэ — Шэшэл Казбек кызыыхъугъэр ильяс 85-рэ Шъяхэлжэхьо Дариго усаклоу Дэрбэ Тимур ыныбжь ильяс 50 зэрэхъугъэм афэш къагъэхъазырыгъэхэр журналым кылдэхъягъэх.

«Непэр мафэм иллыкы» зыфида
Къуикъо Шыхъамбый итвorchестве фэз
гъэхыгъээр шлэнгъэлэжхэу Шхъэлэхъэ
Дарико, Жакъэмымъо Зарим, Анцокъо
Сурэт, Тэу Нуриет, Атэжъэхъэ Сайхъат
тхаклоу Дэрбэ Тимур ыкы Сихъу Султлан
яелдъылахъар кынзышылаагъах.

яелпъкъэхэр къызылъуаъэх.
Кіэсәбәжъ Хъазрэт (студент) истатья
«Адыгагъэмрэ адигабзэмрэ» зыфиорэ
ри мыш къыщытыгъ. Адыгэ гупшысэр
ныдэльфыбзэр, литературэр зикласэхэ
журналым зэрежхээрэй ыкын зэрэдже

штхэр нафэ. Хэти зышүүигээлофэу, авторхэм ятхыгэхэмкэ ишлөшл кырилотыкын амал ил, шьуфатх гэзетым ыкли журнальм.

ДЗЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Самбо

ГъэхъэгъэшПухэр ашыгъ

СамбэмкІ Кыблэ федеральнэ шольтырым ипервенствэ къалэу Ермэлхьаблэ ѢыкIуагъ. Ильэс 12 — 14 зыныбжэс къалэхэр ашхэлэжсагъэх.

ЗэкіемкІ спортымен 300-м ехъумэ заушетыгъ. Хабзэ зэрхъугъэу, Адыгэ Республикэм илыклохэм гъэхъэгъэшПухэр ашыгъ, хагъеунэфыкыре чыпIехэр къадахыгъ.

Теклонигъэр къыфагъэшшошагъ ЦыкIу Аскэр (тренерыр Хъабэхъу Адам). Ятёнэрэ чыпIэр къыдихыгъ Максим Кураевым (Джарымэкъо Аслъан), ящэнэрэ хъугъэх ШъэуапцІэкъо Салбый (Джарымэкъо Рустамрэ Джарымэкъо Азмэтрэ), Бэгъушэ Астемир (Нэгъий Ибрахым), Уджыхъу Адам (Джарымэкъо Аслъан), Георгий Феодосиади (Гуятульж Хъалид), Нэнэжж Хъис (Хъабэхъу Адам).

Тиспортыменхэм ыкIи ахэр зыгъасэхэрэм таффегушо, тапекли гъэхъэгъэшПухэр ашынхэу, Адыгейм ыцIе дахеклэ рарагъенону афэтэло.

Спорт пцэжъиеешэнэыр

Анахь лъэшхэр къэнэфагъэх

ПцэжъиеешэнэмкІ Адыгейм ичемпионат Краснодар краим и Выселковскэ район ѢыкIуагъ. Мы лъэныкъом-кІ республикэм испортымен анахь лъэшхэр ары зэнэ-къокъугъэхэр.

Турнирыр гъэшIэгъону куягъэ. Аш хэлэжьагъэхэм зэкіемкІ пцэжъые тонни мини 3,5-м ехъу (пчагъэкъ 1200-рэ) къыхахыгъ. Мы псыбуытыпIэм Ѣызэхажгээ зэнэкъокъухэмкІ ар къэгъэль-гъон анахь дэгъу.

Командэ «Адыгэя 5» зыфиорэм хэтхэ Кирill Костинимрэ Сергей Куличковымрэ теклони-гъэр къыдахыгъ. Ахэм пцэжъые

Лъэс зекIоныр

Лъэбэкъу мини 10

къакIуагъ

Къатхэхэрэм яшюшрэ редакцием иеплъыкIэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкIышт.

Псауныгъэм и Дунэе мафэ ихэгъеунэфыкIын къыдыхэлтыгъэ урысые Йофтхъабзэу «ЩыIэнгъэм екIурэ лъэбэкъу мини 10» зы-фиорэм Адыгейм Ѣыпсэухэрэр хэлэжсагъэх.

Цыфхэм апкышшол ыкIи япсауныгъэ агъэпйтэнэм, физическе культурэм ыкIи спортым апышагъэхэм яччагъэх эхэгъэхьогъэнэм, лъэс зеклоным зөгъэушшомбгүүгъэнэм ар афытгэлсэхъэгъэгъ.

МыекIуапэ ипрофсоюз организицэхэр къэзигъэлэгъэ командэ 66-мэ ялъыклохэм йофтхъабзэм зыщауштэгъ. Ахэм республике стадионуу «Зэкошнгъэм» къыщырагъажыи Адыгейм икъэлэ шъхьаэлэ игупчэ урамхэм атетхэу лъэбэкъу мини 10 къакIуагъ.

— Йофтхъабзэм изэхэцаклохэм таффраз. Сыхъатитлум къыкIоцI тильогу къэзэрткIуагъем dakIou, МыекIуалэ ичилгээ дахэхэр джыри зэ зэдъэлэгъуягъ, ахэм тигу къыдашэягъ, — къыIуагъ акцием хэлэжьэгъэ Лариса Пышнаям.

Йофтхъабзэм зыщицыуштэгъэхэм янахьыбэр кIэлэццыкIу ыгъыпIэхэм ыкIи еджапIэхэм альтих. Ахэм ашыцхэм командэ түүртүу къагъэлэгъуягъ. Зэхэшаклохери, хэлэжьагъэхэри руразэхэу зэхэкIыгъэх.

НэкIуагъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШИУ Асхад.

**Зэхэзыщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIыэр:**
АР-м лъэпкI Йофтхэм-
кІэ, ІэкIыб къэралхэм
ашыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адьряIэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкIи къэбар жууѓем
иамалхэмкІ и Комитет
Адрессыр: 385000
къ. МыекIуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшыIэр:**
385000,
къ. МыекIуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кІэ
заджэхэрэ тхыапхэху
зипчагъэкъ 5-м
емыхъухэрэр ары.
Сатырхэм азыфагу
1,5-рэ дэлтэу, шриф-
тыр 12-м нахь цы-
кIунэу щытэп. Мы
шапхъэхэм адий-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием зэкI-
гъэкIожных.

E-mail: adygoice@
mail.ru

Зыщаушхъятугъэр:
УФ-м хэутын Йофтхэм-
кІэ, телерадиокъын-
хэмкІэ ыкIи зэлъы-
ІэсэкIэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гъэоры-
шапI, зэраушхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. МыекIуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIемкІи
пчагъэр**
4122
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 584

Хэутынны
узыкIэтхэнү
щыт уахьтэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщыхаутыр
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъяIэм
ипшъэрлъхэр
зыгъэцакIэрэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыж
зыхьыре
секретарыр

ЖакIемыкъо А. З.